

LUNDS UNIVERSITET
Språk- och litteraturcentrum, Japanska

KANDIDATUPPSATS
(JAPK11) Vt 2010

Therese Karlsson
Nordanväg 40B
244 37 Kävlinge
tfn 073-094 42 56

Konditionala uttryck i japanskan

-Om om och när-

Handledare: Lars Larm
Språk- och litteraturcentrum, Japanska

Abstract

This essay is about conditional expressions in Japanese. It covers the expressions *-tara*, *-eba*, *to* and *nara*. The purpose of this essay is to try and define each expression and show the differences and similarities they have. Each expression is given its own part in both a grammar and a semantic section. After that this essay will compare them in the way they are used in the sense of “when” and “if”. Result is shown in a table and the whole subject of conditionals is discussed as well as a short part about what sort of research that could still be done in the field.

Keywords: *-tara*, *-eba*, *to*, *nara*, conditionals, Japanese

Innehållsförteckning

Abstract.....	ii
Innehållsförteckning.....	iii
Konventioner & förkortningar.....	iv
1. Inledning.....	1
1.1 Introduktion.....	1
1.2 Syfte och frågeställningar.....	1
1.3 Metod.....	1
1.4 Uppsatsens disposition.....	2
2. Konditionalis i japanskan.....	3
2.1 Vad är konditionalis?.....	3
2.1.1 Hur fungerar konditionalis i olika språk?.....	3
2.2 Konditionala uttryck i japanskan.....	4
3. Grammatik.....	5
3.1 Verbböjning i japanskan.....	5
3.2 –tara.....	6
3.3 –eba.....	6
3.4 to.....	7
3.5 nara.....	7
4. Semantik.....	8
4.1 –tara.....	8
4.1.1 Användning.....	8
4.1.2 Uttryck som bygger på –tara.....	9
4.2 –eba.....	10
4.2.1 Användning.....	10
4.2.2 Uttryck som bygger på –eba.....	12
4.3 to.....	12
4.4 nara.....	13
5. Jämförelse.....	15
5.1 Allmänt.....	15
5.2 Vid betydelsen ”när”.....	18
5.3 Vid betydelsen ”om”.....	19
6. Sammanfattning och diskussion.....	21
7. Källförteckning.....	23

Konventioner och förkortningar

I uppsatsen markeras boktitlar med kursiv stil. Blockcitat är indragna och har även mindre storlek än resten av innehållet. I transkriberingen av japanskan kommer jag att använda mig av Hepburnsystemet med några modifikationer. Långa vokaler kommer att skrivas ut istället för att använda makroner. Jag har tagit mig friheten att i de fall jag citerar någon med annorlunda transkribering ändrar jag den för att få enhetlighet i uppsatsen. Även finns det olika benämningar för *-eba* strukturen (-eba, -ba, -reba) men jag har valt att skriva den som *-eba* oavsett vilken benämning som används i originaltexten. Eventuella ort- eller personnamn kommer att transkriberas efter konventionell användning (東京 (Toukyou) kommer alltså att skrivas Tokyo). Alla svenska översättningar i texten är författarens medan de engelska översättningarna tillhör de citerade källorna. I vissa fall består originaltexten bara av antingen japanska eller romaji. Vid sådana tillfällen kommer jag lägga in det saknade för att alltid kunna visa upp ett system med kanji -> romaji -> översättning. I de fall att exempelmeningarna i denna uppsats är meningar min informant (se kap 1.3) försett mig med kommer jag källhänvisa det endast som "Informant".

De olika strukturerna denna uppsats handlar om kommer att vara markerade med kursiv stil, resten av japanskan kommer att vara oförändrad.

Jag kommer att använda mig av följande förkortningar i uppsatsen:

NPAST ⇒ Non-past

PAST ⇒ Past tense

COND ⇒ Conditional

M1 ⇒ Mening 1

M2 ⇒ Mening 2

1. Inledning

1.1 Introduktion

I den här uppsatsen kommer jag att försöka reda ut skillnaderna mellan de fyra olika konditionala uttrycken i japanskan. Anledningen till att jag valde detta ämne har sin bakgrund i hur jag genom mina 2-års studier i japanska rent automatiskt bara valt ett av de konditionala uttrycken som finns utan att reflektera speciellt mycket på om jag använder de på rätt sätt eller inte. Jag tänkte att om jag väljer detta som uppsatsämne kanske jag äntligen får någon typ av översiktsbild i hur de egentligen används och vad de har för restriktioner.

1.2 Syfte & frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att försöka förtydliga skillnaderna mellan de fyra konditionala uttrycken *-tara*, *-eba*, *to* och *nara*. Genom att titta på de regler de omfattas av och på vilka skillnader i betydelse de har så hoppas jag att jag ska kunna få fram svar på mina frågeställningar. De frågeställningar jag jobbat utefter är följande:

- 1) Vad är konditionala uttryck?
- 2) Hur används de i japanskan?
- 3) På vilka sätt skiljer sig de fyra olika uttryckssätten?
- 4) Vilka restriktioner har de?
- 5) Till vilken grad är de utbytbara med varandra?
- 6) Finns det situationer som kräver ett visst uttryck och i så fall vilka?

1.3 Metod

Under forskandet och skrivandet av denna uppsats har jag varit i kontakt med en informant (som bitt om att få förbli anonym) som har japanska som modersmål för att diskutera meningar och de fakta jag samlat in. Med hjälp av min informant har jag kunnat gå djupare in i vilka situationer som föredrar vilka uttryck och varför de används på de sätt de gör. Det kan vara bra att nämna redan här att min informant är från västra delen av Japan vilket kan påverka vilket av de konditionala uttrycken som används i vissa fall (se kap 5.1).

1.4 Uppsatsens disposition

Uppsatsen kommer att börja med en kort bit om vad konditionalis är och hur det används i olika språk. Därefter kommer en introduktion till hur konditionala uttryck ser ut i japanskan. Efter det går jag in på grammatiken för de fyra uttrycken samt deras semantik. Därefter följer ett kapitel om hur deras betydelse skiljer sig i uttryck som vi i svenskan skulle uttrycka med "när" och därefter "om". Sist av allt har jag en bit med sammanfattning, diskussion och reflektion över det jag kommit fram till i de tidigare kapitlen. Jag kommer även att skriva lite om vilken typ av forskning som saknas inom området och hur det påverkade min uppsats.

2. Konditionalis i Japanskan

2.1 Vad är konditionalis?

I boken *A glossary of English Grammar* beskrivs konditionala uttryck på följande vis:

“Conditional clause: An adverbial clause expressing a condition. Most conditional clauses begin with the conjunction *if* (*if-clauses*).” (Leech. 2006:25) Det är ett sätt att börja verb som finns ibland annat både i franska och i japanska. Med konditionalis beskrivs vad som skulle ske om vissa förutsättningar rådde eller inträdde. Eller med andra ord: ”Om/När det händer skulle jag...”. Comrie skriver följande om konditionala uttryck:

”In logic, conditionals (material implications) are defined as a relation between two propositions, the protasis (p) and the apodosis (q), such that either p and q are both true, or p is false and q is true, or p is false and q is false; excluded is the possibility of p being true while q is false.”

(Comrie. 1986:78)

2.1.1 Hur fungerar konditionalis i olika språk?

Greenberg gör följande uttalande om hur sambandet mellan satserna i konditionala uttryck beter sig;

In conditional statements, the conditional clause [= protasis, BC] precedes the conclusion [= apodosis, BS] as the normal order in all languages.

(Greenberg. 1963:84-85)

Det finns enligt Comrie ingen forskning som gjorts hittills som visar på att detta uttalande inte skulle vara sant, dock vet man att det finns språk där även de motsatta (protasis-apodosis och apodosis-protasis) fungerar. Comrie går vidare med att försöka komma på en förklaring till varför det är så att protasis oftare kommer före apodosis på följande vis;

Given that it seems to be commoner cross linguistically for the protasis to be marked overtly as nonfactual than for the apodosis to be so marked [...], placing the overtly marked protasis in front of the unmarked apodosis avoids the apodosis being interpreted as a factual statement. Thus in English:

(30) If you translate this for me, I'll give you \$100

it is clear from the outset that the speaker is not promising outright to give the addressee \$100, but that this payment is contingent on the addressee performing the translation task. With the order:

(31) I'll give you \$100 if you translate this for me

There is the potential danger that the first clause will be interpreted in isolation, before (or without) hearing the second clause. If this were the whole story, then some interesting predictions would follow. In particular, one would expect that in a language or in a construction where the apodosis is overtly marked as nonfactual it would be more likely for the apodosis to precede than in languages/constructions where the apodosis is not overtly marked for factuality.

(Comrie. 1986:84)

Han argumenterar vidare och lyfter fram en hypotes av Haiman som säger att konditionala satser (= protasis) skulle vara en topik, eftersom att topiker i allmänhet brukar finnas i början av en mening. Så här beskriver Haiman konditionala satser och topiker;

A conditional clause [= protasis, BC] is (perhaps only hypothetically) a part of the knowledge shared by the speaker and his listener. As such, it constitutes the framework which has been selected for the following discourse.

The topic represents the entity whose existence is agreed upon by the speaker and his audience. As such, it constitutes the framework which has been selected for the following discourse.

(Haiman. 1978:583, 585)

2.2 Konditionala uttryck i japanskan

I japanskan finns det fyra olika konditionala uttryck som används för att beskriva situationer med ordet "om", eller som i japanskans fall "om" eller "när". Dessa är *-tara*, *-eba*, *nara* och *to*. Dock fungerar de på ett helt annat sätt än hur vi använder dessa typer av uttryck i till exempel engelskan och svenskan. I svenskan gör vi skillnad på om vi vet någonting (vilket vi i så fall markerar med *när*) och på saker vi inte är säkra på (vilket vi markerar med *om*). Till exempel: "När jag får sommarlov ska jag åka till Grekland" visar vi med hjälp av ordet *när* att vi faktiskt vet att vi kommer att få sommarlov. I meningen "Om mamma säger ja, åker jag till Grekland på sommarlovet" visar man med hjälp av ordet *om* att man inte är 100 % säker på om detta kommer ske eller inte. Det finns även meningar som fungerar med båda

två; ”Om/När jag inte vet vägen frågar jag någon om hjälp”, men när du säger det gör du omedvetet valet att berätta hur ”troligt” det är att du faktiskt inte vet vilken väg du ska ta. I japanskan är man inte ett dugg intresserad av att visa om man är säker på det eller inte, man är mer intresserad av att beskriva hur de två fakta man nämner hänger ihop.

”Characteristically, the Japanese is not interested in expressing what concerns the subjective, the personal. Implications as to whether a speaker KNOWS or is merely CONJECTURING ABOUT A POSSIBILITY are not his concern. He prefers to speak impersonally and objectively, and so he expresses only THE TYPE OF CONNECTION existing between the two facts he mentions: a connection of immediacy, or of natural consequence or the like.”

(Alfonso. 1980:651)

3. Grammatik

3.1 Verbböjning i japanskan

Det första man måste titta på innan uppsatsen går in på de fyra formerna är hur verb i japanskan betar sig. Detta för att formerna –tara och –eba är verbböjningar. I japanskan finns det två olika sorters verb, Ichidan verb som slutar på –ru (dessa verb kallas ofta för ru-verb eller vokalverb) och Godan verb som slutar på –u (kallas ofta endast för u-verb eller konsonantverb). Nedan ser vi en tabell av Bernard Bloch som visar hur dessa verb böjs i olika verbformer. Verbet shinu (dö) är ett u-verb medans miru (se) är ett ru-verb. (Har ändrat transkriberingen så den matchar resten av uppsatsen)

	'die'	'look at'
Non-past indicative	shin-u	mi-ru
Past indicative	shin-da	mi-ta
Non-past presumptive	shin-oo	mi-yoo
Imperative	shin-e	mi-ro
Provisional	shin-eba	mi-reba
Conditional	shin-dara	mi-tara
Gerund	shin-de	mi-te

(Shibatani 1990:227)

Redan här ser vi –tara och –eba formerna. Vi ska närmast gå igenom dem lite närmare.

3.2 –tara

-tara är en verbböjning. Denna form kallas ofta för just "conditional". Att skapa –tara formen gör man enklast genom att lägga till –tara på grundformen av verbet, adjektivet eller på kopulan.

Verb:

食べる ⇒ 食べたら
taberu ⇒ tabetara
NPAST ⇒ COND

"om/när jag äter"

Adjektiv:

安い ⇒ 安かったら
yasui ⇒ yasukattara
NPAST ⇒ COND

"om/när (det) är billigt"

Kopula:

だ ⇒ だったら
da ⇒ dattara
NPAST ⇒ COND

"om/när (det) är"

3.3 –eba

-eba är i likhet med –tara en verbböjning. Kallas ofta för "provisional". Man skapar –eba formen genom att på verben ta bort –u och lägga till –eba. (Även de oregelbundna verben fungerar på samma vis). Med adjektiv tar man bort –i och lägger till –kereba.

Verb:

食べる ⇒ 食べれば
taberu ⇒ tabereba
NPAST ⇒ COND

"om (jag) äter"

Adjektiv:

大きい ⇒ 大きければ

ookii ⇒ ookikereba

NPAST ⇒ COND

"om (det) är stort"

3.4 to

To kan man lättast beskriva genom att säga att det är en partikel. *To* skapar man enkelt genom att lägga in "*to*" mellan de två fakta man vill lägga fram;

Mening 1 (verb, adjektiv, kopula NPAST) + *to* + Mening 2

Till exempel:

東京は、夏になると、とても暑いです。

Tokyo wa, natsu ni naru *to*, totemo atsui desu. (Soga & Matsumoto. 1978:378)

"När det blir sommar är det väldigt varmt i Tokyo"

3.5 nara

Nara sägs vara kopulans konditionella form (Pettersson. 1995:183) och placeras därför sist i bisatsen. *Nara* sätts normalt efter ett substantiv då *nara* kommer från kopulan *da*, i annat fall använder man partikeln *no* för att nominalisera ordet. I modern japanska kan dock *no* utelämnas.

Till exempel:

A: 田中さん、いませんか？

Tanaka-san, imasen ka?

"Är Tanaka här?"

B: 田中さんなら、さっき出かけましたよ。

Tanaka-san nara, sakki dekakemashita yo. (Tomomatsu et al. 2007:277)

"Om du letar efter Tanaka steg han precis ut."

4. Semantik

4.1 –tara

4.1.1 Användning

-tara beskrivs av Makino, S & Tstutsui, M på följande vis (1986:452);

”A subordinate conjunction which indicates that the action / state expressed by the main clause in a sentence takes place after the action / state expressed by the subordinate clause.”

Användningen av –tara är väldigt stor och kan i många fall ersätta de andra konditionala uttrycken. Vid översättning till svenska beskrivs den i ord som ”om” och ”när”. Det som dock är grundläggande att tänka på när man ska använda sig av denna formel är att eftersom att den bygger på preteritum formen är verbet som –tara läggs på en situation eller handling som är avslutad eller färdig. I formeln Mening 1-tara Mening 2 måste Mening 1 vara uppfylld innan Mening 2 sker. M1 kan alltså aldrig inträffa samtidigt som M2.

The sentence 日本へ行ったら、何で行きますか？ cannot mean ”When you go to Japan, what will you go by?”. Notice that in English go in sentence 1 is taking place simultaneously with go in sentence 2. The Japanese sentence can only mean ”When you get to Japan, what will you go by (from there to somewhere else)?”

(Soga & Matsumoto. 1978:391)

Den kan även inte heller användas för att beskriva något som hände i det förflutna i en tidssekvens (som om man berättar en saga), till exempel om man vill säga ”När han kom hem ringde han” kan man inte använda sig av –tara som i exemplet nedan.

* 彼は家に帰ったら電話をかけた。

Kare wa ie ni kaettara denwa wo kaketa. (Kaiser et al. 2001:38)

(Om man vill beskriva en sådan tidssekvens gör man det lättast genom att använda sig av den vanliga –te formeln.) Dock fungerar det alldeles utmärkt att använda –tara formen i en tidssekvens OM subjekten i M1 och M2 inte är samma i Japanskan. Till exempel:

よく見たら、はるこだった。

Yoku mitara, haruko datta. (Han. 1966:34)

”När jag tittade närmare var det Haruko.”

Denna mening fungerar alldeles utmärkt då i Japanskan är M1s subjekt JAG medan M2s subjekt är Haruko.

Även fungerar det att beskriva en händelse i det förflutna så länge M2 är en handling som inte sker avsiktligt av agenten i M1, till exempel (Makino & Tsutsui. 1986:455):

学校へ行ったら、偶然上田さんに会った。

Gakkou he ittara, guuzen Ueda-san ni atta.

”När jag kommit till skolan träffade jag Ueda av en slump.”

お酒を飲んだら、寝てしまった。

Osake wo nondara, neteshimatta.

”Efter jag druckit sake, somnade jag.”

Dock skulle inte följande meningar fungera av ovanstående anledning;

* 学校へ行ったら、上田さんと話をした。

Gakkou he ittara, Ueda-san to hanashi wo shita.

”När jag kommit till skolan pratade jag med Ueda.”

* お酒を飲んだら、寝た。

Osake wo nondara, neta.

”Efter jag druckit sake gick jag och la mig.”

4.1.2 Uttryck som bygger på –tara

Det finns andra grammatiska uttryck som bygger på –tara formen, till exempel –tara ii, som uttrycker ens önskan, till exempel (Tomomatsu, et al. 2007:212);

(運動会の前日)

(Undoukai no mae no hi)

(Dagen innan tävlingen)

A: あした、晴れたらいいな。

Ashita, haretara ii na

”Vad fint det vore om vädret klarnar upp till imorgon”

B: そうですね、いい天気だったらいいですね。

Sou desu ne, ii tenki dattara ii desu ne.

”Ja, det vore trevligt om det blev fint väder”

Det finns, i *Donna toki dou tsukau nihongo hyougen bunkei jiten*, ytterligare fyra uttryck som bygger på –tara formen som alla på något sätt är kopplade till betydelsen av ”om” eller ”när”.

Dessa är –tara (no ni) (2007:138), -tara ii desu ka (2007:140), -tara ~darou (ni) (2007:142) och –tara dou desu ka (2007:143).

4.2 –eba

4.2.1 Användning

-*eba* beskrivs av Makino, S. & Tsutsui, M på detta vis (1986:81);

”A conjunction which indicates that the preceding clause expresses a condition.”

-*eba* sägs vara den minst använda, och svåraste att förstå av de konditionala uttrycken (Alfonso. 1980:672). Dock vid användning är betydelsen ofta liknande det svenska ordet ”om” eller ”ifall att”. –*eba* pekar ofta på att något behöver ske för att något annat ska det. Man kan dela upp situationerna –*eba* dyker upp i fyra olika kategorier. En förmodad situation (”om det var sant”), en situation som kommer ske i framtiden (”när det sker”), en situation som har skett (”när det var sant”), eller en nu verklig situation (”nu när det är så”).

En annan restriktion som –*eba* har är att aktören (subjektet) inte kan kontrollera vad som sker i både M1 och M2 samtidigt utan kan bara kontrollera den ena. Det går självklart bra med meningar där aktören inte har någon kontroll på endera. Nedan är en tabell på vad som menas med detta (+ markerar kontroll, - markerar ingen kontroll) (Kaiser et al. 2001:36)

M1-*eba* M2

-	-	安ければ売れる。 Yasukereba ureru If it's cheap, it'll sell
-	+	高ければ買わない。 Takakereba kawanai If it's expensive, I won't buy it.
-	+	安ければ買う。 Yasukereba kau. If it's cheap, I'll buy it.
-	+	あなたが行けば私も行く。 Anata ga ikeba watashi mo iku.

If you go, I'll go to.

+ - このボタンを押せば電源がつかます。
Kono botan wo oseba dengen ga tsukimasu.
If you press this button, the power turns on.

+ + * カメラを買えば貸してあげる。
Kamera wo kaeba kashite ageru.
If I buy a camera I'll lend it to you.

Eftersom att i sista meningen är båda sakerna (att köpa en kamera och låna ut den) något aktören själv kontrollerar är meningen inkorrekt.

-eba kan användas tillsammans med en order, en förfrågan eller med ett förslag, dock i sådana situationer kan M1 inte vara en handling. Alltså fungerar exempel A men inte exempel B;

A: 出来ればこれもやってください。

Dekireba kore mo yatte kudasai. (Makino & Tsutsui. 1986:82)

”Om du kan, var snäll och gör det här också.”

B: * シカゴへ行けばバスで行ったらどうですか。

Shikago he ikeba basu de ittara dou desu ka (Makino & Tsutsui. 1986:83)

”Om du ska resa till Chikago, hur vore det då om du tog buss dit?”

Makino och Tsutsui säger dessutom följande om detta;

”Sentence 1 –eba sentence 2 does not mean more than a conditional relationship; therefore, this construction cannot be used when the speaker wants to suggest something by a conditional sentence. For example, (6) does not suggest that one should not approach the cage. It is acceptable only when it means, as a mere conditional statement, that one is in danger under the condition that one gets to close to the cage.

(6) そのおりに近づけば、あぶないですよ。

Sono ori ni chikazukeba, abunai desu yo.

(It is dangerous if you get close to the cage.)

(In order to suggest that one should not get close to the cage, *chikazuku to* or *chikazuitara* is used instead of *chikazukeba*.)

(Makino & Tsutsui. 1986:83)

Det är även viktigt att tänka på att det är med *-eba* ogrammatiskt att ha verbet i M2 i dåtid OM INTE betydelsen av meningen visar på något som sker eller är regelbundet.

Följande mening är alltså alldeles korrekt;

肉が高くなれば、よく魚を食べたものです。

Niku ga takakunareba, yoku sakana wo tabeta mono desu. (Soga & Matsumoto. 1978:390-391)

”När köttet blev dyrt, åt jag ofta fisk.”

4.2.2 Uttryck som bygger på *-eba*

I likhet med *-tara* finns det andra uttryck som bygger på *-eba* formeln som går att koppla till konditionala situationer. Bland annat har vi *-eba ii* som kan bytas ut helt utan problem mot *-tara ii*. Förutom *-eba ii* så tar *Donna toki dou tsukau nihongo hyougen bunkei jiten* upp ytterligare två uttryck *-eba (no ni)* (2007:337) och *-eba ii desu ka* (2007:339). Något som är värt att notera är att alla dessa har motsvarigheter i *-tara* versioner samt i alla fall förutom ett även en motsvarighet i *to* versioner.

4.3 to

To beskrivs av Makino & Tsutsui på detta vis (1986:480);

”A subordinate conjunction which marks a condition that brings about a noncontrollable event or state.”

To används för att bygga ihop meningar där övergången mellan M1 till M2 är naturlig och inträffar ALLTID eller VANEMÄSSIGT. Ett typiskt exempel på en *to* mening är till exempel:

暖かくなると、桜の花が咲きます。

Atatakunaru to, sakura no hana ga sakimasu. (Tomomatsu et al. 2007:207)

”När det börjar bli varmt blommar sakuraträden.”

När det gäller en handling kommer den handlingen oundvikligen resultera i något självklart.

Betydelsen av ”om” är därför väldigt svag och betyder nästan alltid ”när”.

Ett exempel på när *to* kan betyda ”om” är dock;

留学に行ってみると、良い経験ができると思う。

Ryuugaku ni itte miru to, yoi keiken ga dekiru to omou. (Informant)

”Om jag skulle fara iväg på ett utbytesår tror jag att jag skulle kunna få uppleva spännande saker.”

M2 är vanligtvis nått som märks eller blir påkommet när M1 blir sant. M1 och M2 har även normalt sätt olika subjekt.

家に帰ると手紙が来ていた。

le ni kaeru to tegami ga kite ita. (Kaiser et al. 2001)

”När jag kom hem hade det kommit ett brev.

Andra restriktioner vid användningen av *to* är att det föregås alltid av NPAST-verb. De kan dock vara både negerande eller bekräftande. Eftersom M1 och M2 binder ihop FAKTA och inget annat kan alltså inte M2 vara en förfrågan eller dylikt.

Om M2 är i nutid indikerar det ofta att något görs vanemässigt.

このごろ、マリはうちに帰ると、すぐどこかへ電話をかけます。

Kono goro, Mari wa uchi ni kaeru to, sugu dokoka he denwa wo kakemasu. (Tomomasu et al. 2007:208)

”Nu för tiden, när Mari kommer hem så ringer hon direkt någonstans.”

Vid situationer där *to* indikerar att något sker omedelbart efter det andra kan det bytas ut mot *-te* formen. Dock får det aningen annorlunda betydelse som beskrivs av Alfonso med hjälp av detta exempel (1980:655);

ボオトはいわに当たる	と	
Booto wa iwa ni ataru	to	沈んでしまいました
ボオトはいわに当たっ	て	shizunde shimaimashita
Booto wa iwa ni atat	te	

Skillnaden i betydelse beskriver han är följande:

Booto wa iwa ni atatte shizunde shimaimashita means; 'The boat struck a rock and sank', or 'The boat, striking a rock, sank', or 'Striking a rock, the both sank'. TO, on the other hand does signal a very definite type of relationship, that of antecedent and very close consequent. Booto wa iwa ni ataru to shizunde shimaimashita means: 'Upon striking a rock the boat went down'.

4.4 nara

Makino & Tsutsui förklarar *nara* på följande vis;

"A conjunction which indicates that the preceding sentence is the speakers supposition about the truth of a present or past fact or the actualization of something in the future" (Makino & Tsutsui. 1986:281)

Vid översättning till svenska skulle uttryck som liknar "Om det är så att" passa bra. *Nara* kan inte användas i betydelsen av "när".

Kuno beskriver användningen av *nara* på det här viset:

" (1) Sentence 1 is presented as an action by someone OTHER than the speaker ('if, as you/they say...') about something which might or might not happen; (2) Sentence 2 represents the speaker's "evaluation, supposition, resolution, request, or order; and (3) unless sentence 2 is a request, command, desire (or the like) sentence 2 can not be "a state or action whose realization depends upon the future realization or completion of the action represented by sentence 1. "

(Kuno 1973:183)

Formen M1 *nara* M2 kan inte användas om M1 alltid inträffar (ex a), om man aldrig kan veta om M1 kommer inträffa eller inte (ex b) eller om man redan vet att M1 är sant (ex c). Alla exempel är från Makino, S. & Tsutsui, M (1986:282-283);

Ex a: * 十時になるならバスが来るはずです。

Juuji ni naru nara basu ga kuru hazu desu.

Lit: "Om det är så att klockan blir 10 så borde bussen komma."

Ex b: * あした雨が降るなら試合はないでしょう。

Ashita ame ga furu nara shiai wa nai deshou

Lit: "Om det är så att det kommer regna imorgon är nog matchen inställd."

Ex c: * 僕が行きたいなら、和子も行きたがっているはずです。

Boku ga ikitai nara, Kazuko mo ikitagatte iru hazu desu.

Lit: "Om det är så att jag vill åka så antar jag att Kazuko också vill det."

Inte heller kan M1 *nara* M2 användas i de fall som förverkligandet av M1 gör så att M2 sker.

* 春子のアパートに行く / 行ったなら一郎がいた。

Haruko no apaato ni iku / itta nara Ichirou ga ita.

"När jag gick till Harukos lägenhet var Ichirou där."

När S2 i S1 *nara* S2 är i dåtid måste S1 också vara en händelse eller ett tillstånd i dåtid, till exempel:

雨が降った(の)なら試合はなかったはずです。

Ame ga futta (no) nara shiai wa nakatta hazu desu. (Makino & Tsutsui. (1986:284)

”Om det är så att det regnade, borde det inte ha varit någon match.”

5. Jämförelse

5.1 Allmänt

Något som är viktigt att ha i åtanke innan man ger sig in på att försöka förstå användningen av dessa uttryck är att användningarna skiljer sig dialektalt, något som bland annat visats av två olika undersökningar som sammanställts av Iori. Det är en undersökning som frågat personer i tre olika städer (Tokyo, Osaka och Fukuoka) vilket av de tre konditionala uttrycken de skulle välja i följande meningar. (2001:314);

1) もっと早く（起きると/起きれば/起きたら）よかった。

Motto hayaku (okiru to / okireba / okitara) yokatta.

”Om bara jag vaknat lite tidigare”

2) 右に（行くと/行けば/行ったら）、ポストが見えます。

Hidari ni (iku to/ ikeba/ ittara), posuto ga miemasu.

”Om du svänger till höger kommer du se brevlådan”

3) もし火事に（なると/なれば/なったら）どうしよう。

Moshi kaji ni (naru to/ nareba/ nattara) dou shiyou.

Vad ska jag göra om det börjar brinna?”

4) あの人が（書くと/書けば/書いたら）、私も書く。

Ano hito ga (kaku to/ kakeba/ kaitara), watashi mo kaku.

”Om den personen skriver, skriver jag också.”

Tabellen blev som följer, där siffrorna är procentsatser. Anledningen till att vissa inte sammanlagt blir 100 % är för att undersökningen i Tokyo och Osaka även hade *nara* som svar, dessa svar har dock Iori valt att utesluta ur sin sammanställning. (Jag har tagit mig friheten att ändra kanji till romaji) (2001:314);

	to			-eba			-tara		
	Tokyo	Osaka	Fukuoka	Tokyo	Osaka	Fukuoka	Tokyo	Osaka	Fukuoka
1)	4	0	11	94	20	59	2	78	30
2)	75	4	41	16	13	31	8	83	28
3)	0	0	9	0	0	10	100	100	81
4)	0	0	5	6	0	42	26	91	53

Något som står ut väldigt tydligt i den här undersökningen är att *-eba* används mycket i Fukuoka medan *-tara* är vanligare i Osaka.

Iori var noga med att poängtera att denna undersökning inte gjordes för att märka skillnaderna mellan dialekter utan de förfrågade skulle svara efter "standard japanskan"s regler. Detta visar då på att valet av konditionalt uttryck kan variera beroende på var i Japan du bor någonstans.

Jag ställde samma frågor som ställts i denna undersökning till min informant och fick följande svar;

- 1) *-eba*
- 2) *to*
- 3) *-tara*
- 4) *-eba*

Det som bör uppmärksammas med dessa svar är hur (som jag nämnt tidigare) trots att min informant kommer från den västra delen av Japan stämmer inte svaren mot de svar som getts i Osaka. Till exempel kan vi se att i 2a frågan svarade min informant att *to* var det bästa uttrycket medan bara 4 % av de tillfrågade i Osaka gjorde det. Likadant i 4e frågan, min informant svarade *-eba* medan ingen i Osaka verkar ha gett det svaret. Dock ska jag påpeka att undersökningarna som Iori sammanställt gjordes 1989 (Tokyo och Osaka) samt 1992 (Fukuoka). Det finns en risk att språket förändrat sig på de ca 10 år sedan undersökningarna gjordes.

Vid vidare diskussion med min informant kom det dock fram att i fråga 2 skulle även *-tara* gå att användas (som representerade 78% i Osaka) och likadant skulle *-tara* även kunna användas i fråga 4 (som representerade 91% i Osaka). Det som kan antas av detta är att

användningen av dessa uttryck må vara regionala men några tydliga gränser om vart uttrycken börjar användas annorlunda är nog omöjliga att dra.

Dock slutar inte problemen här. Användningen av dessa uttryck skiljer sig inte bara dialektalt utan även beroende på om dessa uttryck används i skrift eller i tal. Han hade i sin forskning av *-tara* studerat 247 sidor av skriven text och skriver följande sin upptäckt;

"In the statistical data collected, we discovered a strong tendency toward *-eba* in written style and a marked preference for *-tara* form in spoken style. This stylistic difference with regard to the use of *-eba* and *-tara* had not been called to our attention before. In the present study, 72 pages of the source material were identified as spoken style and 175 pages as written style. They were separately examined as to the distribution of the three forms in question. Letting 100 represent the total occurrences of *-tara*, *-eba*, and *to* in each of the groups, we found that in both written and spoken style 48% were of the *to* form. This indicates that the use of the *to* form does not change in different styles. The *-tara* form, however, covered 32% of the spoken style and only 14% of the written style whereas, conversely, the *-eba* form covered only 20% of the spoken style and in the written form it was as high as 38%. This demonstrates that the *-eba* form is used much more frequently in the written form than in the spoken style."

(Han. 1966:35)

Man brukar dock säga att i största allmänhet är *-tara* mer talspråk än skriftspråk medan de andra fungerar både i skrift och tal.

Det är många som försökt att på bästa sätt förklara användningarna av dessa uttryck. Iwasaki delar in de fyra olika formerna i följande grupper (2002:255-256);

Reality Conditionals

Generic: *-eba / to*

Specific: *nara*

Unreality Conditionals

Predictive: *-tara*

Hypothetical *-tara (or -eba)*

Counterfactual: *-tara (or -eba / nara)*

Inom "Reality Conditionals" betyder "generic" att M2 alltid inträffar efter M1. *-eba* är den som brukar sägas passa bäst in i denna kategori. Även *to* har den här funktionen, men den, som redan nämnts, har även funktionen att visa på att sammanhanget sker naturligt. (Kallas

av Iwasaki för "individuated generic".) "Specific Conditionals" är ett uttryck som används för att ta något som tar en situation i antingen då- eller nutid som basis för denna konjunktion. "Unreality Conditionals" är dock något som används när talaren förutspår eller gissar på att något kommer att ske. Vilken typ (predictive, hypothetical, eller counterfactual) som används har att göra med vilken sannolikhetsfaktor meningen har. Själv finner jag indelningen som finns att hitta i *Japanese: a comprehensive grammar* lättare att förstå (2001:36);

to	when (if)
-tara	when (if)
-eba	if (when)
nara	if

Där betydelsen utan parentes representerar den vanligaste användningen av uttrycken medan de inom parentes också kan förekomma. Då jag finner denna version lättare att ta till sig så byggde jag upp denna del av uppsatsen på samma vis. Låt oss därför ha denna tabell i bakhuvudet när vi fortsätter.

5.2 Vid betydelsen "när"

-tara och *to* är de uttrycken som normalt sätt används i situationer som beskrivs med ordet "när". *-tara* sägs dock ha en talspråkig ton medan *to* å andra sidan, låter mer dramatiskt. (Kaiser et al. 2001:38). Något att tänka på även här är att *-tara*, vid betydelsen av "när", utan problem fungerar då M2 är en förfrågan eller dylikt medan *to* inte har den egenskapen.

I uttryck med betydelsen "när" kan *-tara* i stort sett alltid bytas ut mot *-eba*. Den enda gång detta inte fungerar är när M2 är i dåtid.

Ett exempel som visar väldigt tydligt hur uttrycken används vid betydelsen av "när" i dåtid är följande;

先生に聞いたら/聞くと/*聞けば/*聞く(の)ならすぐわかった。

Sensei ni kiitara/kiku to/ * kikeba /* kiku (no) nara sugu wakatta. (Makino & Tsutsui. 1986:455)

"När jag frågade min lärare, förstod jag omedelbart."

5.3 Vid betydelsen "om"

Alfonso beskriver sambandet mellan M1 och M2 i de fall *-eba*, *-tara* och *to* används för att visa på meningar så som till exempel "Om jag hade gjort så, hade det (inte) hänt" på följande vis:

"Each of the three connective signals gives a sentence its own distinctive connotation. With TO, the relationship is looked upon as one of antecedent-consequent; with –TARA, it is looked upon as an antecedent-subsequent; with –EBA, it is looked upon as a condition-consequent or a condition-subsequent relationship."

(Alfonso. 1980:681)

Med andra ord så används *to* när man vill visa att M2 sker som konsekvens till M1 medan *-tara* används för att visa att M2 sker efter M1. I formen M1 *-eba* M2 är dock M1 alltid en kondition och M2 kan vara antingen en konsekvens eller något som följer efter i tid.

Alfonso ger följande meningar som exempel (1980:680);

もう少し早く着く	と	間に合ったんですが. . . maniattan desu GA...
Mou sukoshi hayaku tsuku	to	
もう少し早く着け	ば	
Mou sukoshi hayaku tsuke-	ba	
もう少し早く着い	たら	
Mou sukoshi hayaku tsui-	tara	

Sedan försöker han visa skillnaden i betydelse genom att översätta de på följande vis (1980:681);

to: 'With a little earlier arrival I had been on time, but...'

-eba: 'If I were to arrive a bit earlier I had been on time, but...'

-tara: 'Having arrived a bit earlier I had been on time, but...'

I ett försök att klargöra skillnaden mellan *-eba* och *nara* skriver Alfonso såhär;

"The difference between NARA and the –EBA form is one of differing functions. –EBA [...] signals a condition and the clause that follows describes the consequent, the issue, the outcome. NARA, however, expresses a supposition about the truth of a present fact, or the actualization of something in the future, and the clause that follows can be any kind of statement, question, suggestion, expressions of emotions, etc. - -ANYTHING EXCEPT A STATEMENT OF COMPLETED FACT."

Följande exempel ges för att göra skillnaden tydligare (1980:687);

明日東京に行けば買って来るんですが、行かないと思います。

Ashita Tokyo ni ikeba katte kurun desu ga, ikanai to omoimasu.

'If I go to Tokyo tomorrow I'll buy it, but I don't think I'll go.'

明日東京に行くなら買って来るんですが、行きません。

Ashita Tokyo ni iku nara katte kurun desu ga, ikimasen.

'If it were true I was going to Tokyo tomorrow, I'd buy it, but I'm not going.'

I tidigare kapitel konstaterades det att alla uttrycken förutom *to* kan användas med bland annat förfrågor. Dock betyder inte detta att alla de andra kan användas utan att betydelsen av meningen också förändras smått. Makino och Tsutsui visade på detta med dessa meningar;

- [3] a. ベンが来たら、私は帰ります。
Ben ga kitara, watashi wa kaerimasu
(When/If Ben comes, I'll go home)
- b. ベンが来れば、私は帰ります。
Ben ga kureba, watashi wa kaerimasu.
(If Ben comes, I'll go home. (If not, I'll stay here.))
- c. ベンが来る(の)なら、私は帰ります。
Ben ga kuru (no) nara, watashi wa kaerimasu.
(If it's true that Ben is coming, I'll go home.)

As seen above, [3a] is ambiguous; it is not clear that Ben is coming. If Ben's coming is certain [3a] indicates the time the speaker will leave. If Ben's coming is uncertain, [3a] indicates the condition under which the speaker will leave. In both cases, however, Ben's coming precedes the speaker's leaving. [3b] is similar to the second case of [3a] (i.e., the case in which Ben's coming is uncertain.). However, [3b] focuses more on the condition. That is, [3b] implies something like 'the condition under which I go home is Ben's coming here'. In [3b] also Ben's coming precedes the speaker's leaving. Sentence 1 in [3c] also indicates the condition under which the speaker returns home. In this case, however, Ben's coming does not necessarily

precede the speaker's leaving because the condition under which the speaker comes home is that Ben's coming is true, not that Ben comes (to a certain place).

(Makino & Tsutsui. 1986:456-457)

Något som skiljer användningen av *nara* från de övriga är att man kan använda *nara* i meningar då man vill ta upp vad någon sagt tidigare.

会社に文句があるなら、自分で変えてみたら。

Kaisha ni monku ga aru nara jibun de kaete mitara. (Kaiser et al. 2001:269)

"Om du har klagomål över hur företagets sköts, varför ändrar du det inte själv?"

Den här typen av betydelse kan man bara få vid användning av *nara*. Varken *to*, *-eba* eller *-tara* har den här funktionen. (Något att tänka på här är att "mitara" i denna mening kommer från formen *-tara dou desu ka* och är inte det *-tara:t* som tas upp i den här uppsatsen. För mer information om den formen se Tomomatsu et al. 2007:143)

6. Sammanfattning och diskussion

I ett försök att sammanfatta det som diskuterats i denna uppsats har jag gjort en tabell som ser ut som följer (○ betyder att det fungerar, * att det inte gör det, om det fungerar i vissa fall används Δ):

M1 –tara/-eba/to/nara M2				
	-tara	-eba	to	nara
Används i betydelsen av "när"	○	Δ	○	*
Används i betydelsen av "om"	○	○	Δ	○
Används i talspråk	○	○	○	○
Används i skriftspråk	Δ	○	○	○
M1 sker först sedan M2	○	○	○	*
(I NPAST) M2 representerar en förfrågan, vilja eller dyl	○	Δ	*	○
Kan användas när M2 redan skett	○	○	○	*
(PAST) vanor	*	○	○	*
(PAST) M2 sker direkt efter M1	*	*	○	*

Resultatet av den här uppsatsen är jag väldigt nöjd med. All hjälp och information jag fått från min informant, all tidigare forskning och mina egna tankar och frågor runt de här uttrycken har alla blivit besvarade.

Nu när min uppsats är klar kan jag säga att trots att min informant var väldigt hjälpsam så blev våra samtal mest till för att bekräfta det jag läst om uttrycken mer än att min informant hjälpt mig upptäcka saker jag inte redan visste. När man läser den här uppsatsen kanske man tycker att min informant är citerad vid väldigt få tillfällen men detta beror då på att informanten användes som ett bollplank för den information jag hade. Dock har informanten varit till stor hjälp med att hjälpa mig förstå det som skrivits i böcker och artiklar då sättet faktan varit skrivit på kanske inte alltid varit det lättaste att förstå.

Något som jag upptäckt under min undersökning av dessa uttryck är att trots att hur skillnaderna förklarats av flera enastående personer så finns det fortfarande hål i hur nyanserna i meningarna förändras beroende på vilket uttryck man väljer. Nu finns det säkert mycket mer material på japanska som jag tyvärr inte kunnat inkludera i den här uppsatsen som ytterligare skulle hjälpt att klargöra skillnaderna. Men som vi kunde se i kapitel 5.1 så verkar inte det finnas ett system som hela Japans befolkning är överrens om i alla fall. Vi som har japanska som andra eller tredjespråk (och så vidare) kan bara göra vårt bästa med den information som vi får tillägnad oss av lärare och skolböcker. Även önskar jag att det funnits fler källor som diskuterat de fyra uttrycken ställt mot varandra, samtidigt. I de källor jag tittade på var det vanligare att ställa två eller tre uttryck mot varandra. För att vara helt ärlig var det bara en av de källor jag gått igenom som hade alla fyra ställda mot varandra.

Jag hoppas att jag genom den här uppsatsen kunnat sammanfatta tidigare forskning på ett lättförståeligt sätt och på så vis även göra det lättare för människor intresserade av dessa uttryck att tillgodogöra sig informationen på ett enkelt sätt.

Bibliografi

- Alfonso, A. (1980). *Japanese Language Patterns: a structural approach*. (vol. 2.) Tokyo: Sophia University L.L. Center of Applied Linguistics
- Comrie, B. (1986). Conditionals: A Typology. *On Conditionals*. 77-99 Cambridge: Cambridge University Press
- Greenberg, J-H. (1963). Some universals of grammar with particular reference to the order of meaningful elements. *Universals of Language*. 77-113 Cambridge: MIT Press
- Haiman, J. (1978) Conditionals are topics. *Language* (vol. 54) 564-589
- Han, Meiko S. (1966). The –tara Form in Modern Japanese. *The Journal-Newsletter of the Association of Teachers of Japanese* (vol. 3, No. 3) 30-37
- Iori, I. (2001). *Atarashii nihongo gakunyuumon*. Tokyo: 3A Corporation
- Iwasaki, S. (2002). *Japanese*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company
- Kaiser, S. Et al. (2001). *Japanese: a comprehensive grammar*. London: Routledge
- Kuno, S. (1973). *The structure of the Japanese language*. Cambridge: MIT Press
- Leech, Geoffrey. (2006). *A Glossary of English Grammar*. Edinburgh: Edinburgh University Press
- Makino, S. & Tsutsui, M. (1986). *A Dictionary of Basic Japanese Grammar*. Tokyo: The Japan Times
- Pettersson, N-O. & Pettersson, A. (1995). *Japansk Syntax*. Malmö: Holmbergs
- Shibatani, M. (2009). *The languages of Japan*. Cambridge: Cambridge University Press
- Soga, M. & Matsumoto, N. (1978). *Foundations of Japanese Language*. Tokyo: Taishukan Publishing company
- Tomomatsu, E. Et al. (2007). *Donna toki dou tsukau nihongo hyougen bunkei jiten*. Tokyo: Alc